

AARHUS NEDJUSTERER SIT KLIMAMÅL FRA 100% TIL 37% ... I EN BISÆTNING

Af Niels Aagaard, fmd. Det Fælles Bedste

I 2008 vedtog Aarhus Byråd, at man ville være CO₂-neutral i 2030. 99,9% af byens borgere troede, at det betød noget så enkelt som, at Aarhus ikke skulle udlede noget CO₂, når vi kom frem til 2030. Og byrådet lod dem blive i troen.

Siden har byen vundet internationale priser for sin ambitiøse målsætning og borgmester Jacob Bundsgaard har gentagne gange taget æren for at være denne grønne foregangsby eller -kommune, der satser så hårdt på bæredygtighed.

I Klimaaftalen 2024 har man officielt droppet målet om nuludledning. 'Officielt' er måske så meget sagt, for det siges MEGET diskret og indirekte i den nye Klimaafale fra april 2024 (1). Men det er ikke desto mindre det, man gør. Prøv at hør:

AARHUS MEDREGNER KUN EN MINDRE DEL AF UDLEDNINGERNE

Aarhus' udledninger er - som det gælder for alle kommuner - inddelt i direkte og indirekte udledninger inden for kommunegrænsen (scope 1 og 2) og på den anden side dét som stammer fra udledninger uden for kommunegrænsen (scope 3).

Udledningerne opgøres geografisk for et territorium, konkret kommunegrænsen (territorial princippet). Aarhus har traditionelt medregnet scope 1 og 2 i sine opgørelser over udledningerne.

Scope 3 omfatter 1) CO₂ fra vores internationale transport med fly og skibe og 2) den CO₂ der er indlejret i de varer, vi netto importerer 3) biomasse, der ikke medregnes fordi den fejlagtigt anses for at være vedvarende og bæredygtig energi (FN beslutning fra 1997).

Udledningerne fra disse tre ting er alle steget markant de sidste 20 år. Så meget at de nu udgør cirka 63% af alle Danmarks - og formentlig også Aarhus' - udledninger.

Men Aarhus medregner scope 1 og 2 dvs. de resterende cirka 37%. Opgørelsesmetoden hviler på "territorial-princippet", som er stærkt misvisende fordi det kun viser en mindre del af vores udledninger. Det er samme princip, der bruges i Klimalovens CO2-beregninger og i Danmarks officielle beregninger (2).

Aarhus Byråd har gentagne gange lovet snarest også at medregne udledninger fra scope 3, fx i 2020, det man kalder for "forbrugsbaserede udledninger". For det er jo ligegyldigt, hvor fx varen oprindeligt stammer fra, hvis det er os der gennem vores forbrug forårsager udledningerne og dermed klimapåvirkningen.

At medregne scope 3 udledninger vil give et langt mere retvisende tal. Det var fx derfor CONCITO sidste år lavede en mere retvisende analyse af Danmarks "globale forbrugsudledninger" (3).

AARHUS' KLIMASTRATEGI 2025-2030

Foråret 2024 vedtog Aarhus sin klimastrategi for de sidste fem år af dette vigtige tiår frem til 2030 (1). Aftalen siger, at Aarhus fastholder sin ambitiøse målsætning i den nye Klimaaf tale: "Aarhus Byråd har siden 2008 forpligtet sig på en ambitiøs målsætning om et CO2-neutralt Aarhus i 2030. Forligspartierne bag denne aftale er enige om at fastholde 2030-målet".

Men umiddelbart derefter skriver man, at "...Aarhus Kommune (vil) mangle at reducere ca. 846.000 tons CO2 for, at vores udledninger inden for kommunegrænsen (scope 1 og 2) rammer nul."

Så man fastholder målet om nul udledning i 2030 ... men for scope 1 og 2. Derved fastholder man sit ambitiøse klimamål ved kun at se på et lille udsnit af de samlede udledninger - under 40%. Og så - forhåbentlig - få dem til at gå i nul i 2030 ved at reducere med disse 846.000 tons CO2.

Men resten, dvs. scope 3? de knap 63% - tja! Hvad med dem? - Dem medregner man lidt fra (viser det sig i praksis), nogen gange, uden nærmere begrundelse. Men de er ikke nævnt i Klimaaf talens målsætning.

Aarhus har ændret sit mål om nuludledning i 2030 til et mål om at nå nul-udledninger inden for kommunegrænsen - i en bisætning. Er det klar orientering til borgerne; medborgerskab og borgerinddragelse?

MÅSKE SKULLE MAN ORIENTERE BORGERNE?

Måske var det en ide at stoppe med at bilde borgerne ind, at der er fod på klimaet. At udledningerne i Aarhus bliver bremsede i 2030, så der ikke længere udledes noget, hvorefter Aarhus er "CO2-neutral".

Måske skulle man noget så banalt og enkelt som at fortælle sine borgere sandheden. Nemlig at de samlede udledninger fortsætter med at vokse år for år. Og at de mål man har anvendt og anvender for klimaindsatsen kun medregner en mindre del af vores samlede udledninger, hvorfor vi i mange år har overvurderet, hvor godt det gik, og fuldstændig undervurderet, hvor rivende galt det er ved at gå. Og fortælle hvor tæt vi er på Tipping Points.

Vi har IKKE reduceret vores udledninger. Det så bare sådan ud, fordi vi lavede kurver uden at medregne fx netto-import, international transport og biomasse.

Og vi får ærlig talt UENDELIG SVÆRT ved at reducere udledningerne de kommende år, hvis vi fortsætter den nuværende byudvikling. For byggeriet fortsætter. Trafikken er ustyrlig. Forbruget stiger. Energiforbruget øges. Osv.

MERE ÆRLIGHED - VI VED FX SLET IKKE OM CCS OVERHOVEDET VIRKER I STORSKALA

Og nu man havde proppen af flasken, så kunne man måske kigge lidt mere nøgternt på den Klimaaf tale for Aarhus, de politiske partier har indgået april 2024.

Fx er det teknologien CCS (Carbon Capture and Storage) der skal give de helt store CO2-reduktioner i klimaindsatsen frem til 2030. Helt præcist 335.000 tons CO2 årligt ud af de 846.000 tons.

Man kan få en fornemmelse af, hvor meget dét er, ved at sammenholde med reduktionerne fra udbygning af vedvarende energi med 10 vindmøller og 1600 ha solanlæg på beskedne 12.000 tons CO2. Aarhus sætter virkelig stor lid til CCS, fornemmer man.

Men CCS-teknologien er en ufærdig teknik, som er dyr, energikrævende, kræver udvikling og trods stor finansiel støtte fra olieindustrien kun virker 2 steder i verden (Canada og Texas) og dér kun cirka 50% af tiden (3).

CCS er en ekstremt risikabel og dyr klimastrategi skriver Bjarke Møller, direktør i Rådet for Grøn Omstilling (RGO) Information 10.nov 2023 - "CCS er ikke nogen "kerneteknologi". CCS er enormt dyrt. Der er tale om en umoden og dermed usikker teknologi, som - selv hvis den skulle vise sig at lykkes - ikke er en reel løsning, fordi vi fjerner ved skorsten i stedet for at fjerne ved kilde, dvs. vi symptombehandler og lapper i stedet for at fjerne årsagen og problemet ved at reducere mængden af CO₂-udledninger. CCS vil ovenikøbet forøge de samlede udledninger, fordi teknikken er meget energikrævende".

CCS fjerner CO₂ enkelte steder, ved punktkilder som cementfabrikker og fjernvarmeværker, men lader al øvrig udledning fortsætte - trafikken, boligbyggeriet, landbruget, forbruget osv.

CCS er udviklet af - og stærkt støttet af - olieindustrien gennem årtier, fordi CCS kan bruges som undskyldning for at fortsætte business as usual. Hør fx dette fremragende foredrag af tidligere vicepræsident Al Gore og klimaekspert på TED: "What the fossil fuel industry doesn't want you to know" (4).

KLIMAAFTALEN SIGER: TRAFIKKEN SKAL REDUCERES MED 270.000 TONS CO₂ - MEN HVOR KOM DET TAL FRA?

For at opnå klimaneutralitet i 2030, siger Klimaaftalen, så skal transportområdet for alvor bidrage til CO₂-reduktionerne. I 2030 vil transportens udledninger ifølge fremskrivningen nemlig udgøre 2/3 af alle CO₂-udledninger fra Aarhus Kommune - 2/3 af alle udledninger fra transporten om bare 6 år, det er voldsomt!

Transportområdet udledte 729.000 tons CO₂ i 2022. Det skal ifølge Klimaaftalen nedbringes med 270.000 tons CO₂ om året, hvis vi skal i land med scope 1 og 2 (vi glemmer lige scope 3).

Men hvor kom det tal fra med 270.000 tons CO₂? Hvad er dets forudsætninger? Det får du ikke indsigt i. Klimaaftaler og tilsvarende papir fra kommunen er skrevet præcis så uldent, uklart og - bevidst (?) - systematisk uigennemskueligt, at det kræver noget mere end en almindelig studentereksamen at forstå, hvad de siger, og hvordan de når frem til det. Tal passer ikke sammen. Selv de mest enkle sammenhænge bliver svære at forstå.

Én forudsætning for at nå de 270.000 tons er ifølge Klimaaftalen, at 37% af alle biler i Aarhus i 2030 vil være el-biler. I dag udgør el-biler 3,7% i dag i Aarhus, fortæller Bilbranchen (5), så 37% lyder urealistisk.

En anden forudsætning for at nå hele klimamålet om reduktion af 846.000 tons CO₂ er det med de 335.000 tons reduktion vha. CCS på seks år. Det lyder mildt sagt stærkt urealistisk for en ufærdig teknologi.

Og så var der jo al CO₂ under scope 3 - hvor meget er det? Og skal det ikke også reduceres, hvis vi skal overleve? Og hvad med forbruget og produktionen - skal det bare fortsætte med at stige? Skal vi forbruge, rejse osv. lige så meget som nu? Eller hvad med det, der ikke er medtaget i beregningerne - fx skibe og fly?

Kunne man ikke - det er bare et forslag - begynde at dyrke ærlighed, åbenhed og gennemsigtighed, også i en kommune. Er det ikke dét, kommunen og dens forvaltning officielt går ind for? - Medborgerskab, ligeværdighed, gennemsigtige beslutninger og alt det fine.

Kunne man skrive, så det var til at forstå? I stedet for at dække ting til, så dem, det hele drejer sig om, borgerne, opgiver at sætte sig inde i problemstillingerne.

Når vi nu får et Grønt Byråd i Aarhus nov. 2025, så kunne det være en prioritet.

Dette er den første i en række artikler om fremtidens grønne mobilitet i en by som Aarhus. Det handler om, at vi inden længe er nødt til at gøre tingene radikalt anderledes.

Fx vores sorte, fossile mobilitet, som er en af de helt store årsager til klimakrisen. For nu snerper tingenes tilstand til - se blot Rumænien, Polen, Tjekkiet, Østrig i disse dage.

Forleden var Rådmand for Teknik & Miljø i Aarhus ude for at fortælle, at Aarhus inden længe vil blive udsat for betydelige oversvømmelser. Hele bykvarterer kunne blive ramt, Vejlbjerg, Risskov osv.

Det er bl.a. dét, vi skal værne os imod ved at omstille transporten - og samtidig skabe os en bedre by. En Grøn By.

Det Fælles Bedste arrangerer Idemøde om Grøn Mobilitet i Aarhus 9. november 11-16 i Elværket - kom mange.

Begivenhed <https://fb.me/e/3v8ooCkO2>

(1) <https://aarhus.dk/.../proj.../klima/ny-klimaplan/klimaaftale>

(2) Se en uddybning i Klimarådets rapport "Danmarks globale klimaindsats" fra nov. 2023 https://klimaraadet.dk/.../Klimar%C3%A5det_Danmarks...

(3) CONCITO - <https://concito.dk/.../danmarks-globale-forbrugsudledninger>

(4) Al Gore på TED - <https://www.youtube.com/watch?v=xgZC6da4mco>

(5) Jf. Det Fælles Bedstes Nyhedsbrev 23, se https://detfaellesbedste.dk/.../2023/11/23_Nyhedsbrev.pdf der indeholder Rådet for Grøn Omstillings CCS-analyse.

(6) RGO's notat finder du her: Rådet for Grøn Omstilling, "CO2-fangst og -lagring", https://rgo.dk/wp-content/uploads/CCS-RGO.notat_-1.pdf . Nyhedsbrevet rummer også NOAH's analyse af CCS, se <https://noah.dk/ccs>

(7) <https://autobranchendanmark.dk/du-kan-saelge-elbiler.../>